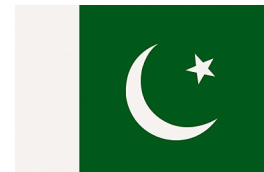

Souhrnná teritoriální informace:

Pákistán

Velvyslanectví ČR v Pákistánu 20. 5. 2022 11:53

Pákistán je rozvíjející se tržní ekonomika na indickém subkontinentu. Dnes pátý nejlidnatější stát světa vznikl rozdělením Britské Indie v roce 1947 na jejich převážně muslimských územích. Podle ústavy jde o federativní parlamentní republiku, v níž je islám státním náboženstvím. Silný politický vliv uplatňuje armáda. Hlavou státu je prezident, hlavou výkonné moci předseda vlády, jímž je od dubna 2022 Šahbáz Šaríf, předseda strany Pakistan Muslim League-Nawaz (PML-N). Pákistán je bohatý na nerosty a suroviny a jeho ekonomika značně závisí na dovozu různých produktů, včetně zdrojů energie. Hospodářský růst a potenciál byl doposud významně omezen od počátku 21. století kvůli nestabilní bezpečnostní situaci při hranicích s Indií a Afghánistánem. Role armády v zemi významně přesahuje oblast obrany do hospodářství a politiky. Aktuálně se vláda zaměřuje na rozvoj domácího průmyslu a lákání zahraničních investorů. Podporuje infrastrukturní a stavební projekty, diverzifikaci v produkci energie přes hydroelektrárny a více obnovitelných zdrojů a také digitalizaci průmyslu. Ekonomika země se opírá také o obrovské množství remitencí, které domů zasílá velká diaspora pákistánských pracovníků v zahraničí. Vývoz země převážně tvoří textilie, neupravené tkaniny, bavlna, ale také chirurgické nástroje. Poslední dobou také významně roste vývoz sportovních potřeb. Mezi hlavní položky českého vývozu patří železo, ocel, reaktory, kotle a další mechanické přístroje a dále dlouhodobě např. dřevo. Staronové příležitosti pro Pákistán tvoří megaprojekt China-Pakistan Economic Corridor (CPEC), který odstartoval s infrastrukturními projekty v roce 2016; spadají mezi ně hlavně dálnice na evropské úrovni, přístav Gwadar na jihozápadě země, a hydroelektrárny na severu. V rámci CPEC je také dbáno na otevření speciálních ekonomických zón, které zahraniční investoři mohou využít s výhodami při vstupu na pákistánský trh. V post-covidovém období během roku 2022 lze očekávat příznivý růst HDP, který však bude omezen reformami s cílem řešit nerovnováhu fiskálních a vnějších účtů země. Pákistánu pomůže pokračování programu MMF, jehož obnovení zajistila nová vláda koncem dubna 2022.

Základní údaje	
Hlavní město	Islámábád
Počet obyvatel	225,2 mil.
Jazyk	Oficiální jazyk urdština, angličtina široce rozšířená, paňdžábština (45 %), paštunština, sindhština
Náboženství	islám (96.5 %), hinduismus (1.9 %), křesťanství (1.6 %)
Státní zřízení	federativní parlamentní republika
Hlava státu	Árif Alví
Hlava vlády	Šahbáz Šaríf
Název měny	Pákistánská rupie (PKR)
Cestování	
Časový posun	+4 hod (v létě +3 hod)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	PhDr. Tomáš Smetánka
Ekonomický úsek	Václav Jílek, MA
Konzulární úsek	MUDr. Antonín Hradilek
CzechTrade	ne
Czechinvest	ne
Ekonomika 2021	
Nominální HDP (mld. USD)	299,00
Hospodářský růst (%)	4,0
Inflace (%)	9.5
Nezaměstnanost (%)	11,0

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu:

- Pákistánská islámská republika
- Islámí džumhúrjja Pákistán (urdsky)
- Islamic Republic of Pakistan (anglicky)

Systém vládnutí

Pákistán je federativní parlamentní republika, která získala nezávislost v roce 1947 jako stát muslimů indického subkontinentu. Historicky se v zemi střídaly vojenské a civilní vlády. Podle ústavy je Pákistán islámská republika s islámem jako státním náboženstvím. Premiér Šahbáz Šaríf jako představitel výkonné moci vede vládní politickou stranu Pákistánská muslimská liga (PML-N), která je v koalici společně s Pákistánskou lidovou stranou (PPP) a dalšími menšími stranami. Silný vliv na politické dění mají ozbrojené síly, významnou úlohu tradičně hraje velitel armády, aktuálně generál Kamar Džávid Bádžva. Země se skládá ze čtyř provincií a jednoho federálního území: Balúčistán, Paňdžáb, Sindh, Chajbar Pachtúnchvá a federálně spravovaného území hlavního města Islámábádu. Pákistán také spravuje dvě autonomní oblasti, Ázád Džammú a Kašmír a Gilgit-Baltistán, součásti historického Kašmíru, jehož území je předmětem sporu s Indií.

Volby a strany

Volby do dolní komory parlamentu se konají každých pět let a existuje celkem 342 mandátů. 272 členů je napřímo zvoleno prostou většinou a zbylých 70 míst je vyhrazeno pro ženy a nemuslimy, v poměru 60:10. Senátní volby se konají jednou za tři roky a volí se polovina z celkového počtu 100 senátorů. Příští všeobecné volby by se měly konat v roce 2023, nejsilnější opoziční strana PTI bývalého premiéra Imrána Chána usiluje o volby předčasné. V zemi je na federální a provinční úrovni aktivních zhruba 21 politických stran; největší jsou vládní strany PML-N a PPP a opoziční PTI. Prezident je volen každých 5 let.

Politické tendence

Politická společenství se v Pákistánu mění často, běžné jsou demonstrace opozičních uskupení. Poté, co armáda přestala svým vlivem zajišťovat podporu vládní koalice, parlament vyslovil v dubnu 2022 nedůvěru premiérovi Imránu Chánovi. Vládní koalice vedená jeho stranou PTI ztrácela od konce roku 2021 na popularitě kvůli prudkému nárůstu inflace, což vyvolalo pobouření mezi opozicí, širokou veřejností i příznivci koalice. Parlamentní většinu vlády Imrána Chána ukončil přechod několika menších koaličních stran i části poslanců jeho vlastní strany k opozici. Odvolaný premiér obviňuje z tohoto vývoje „zahraniční spiknutí“ organizované Spojenými státy a deklaruje úmysl vynutit masovými demonstracemi konání předčasných voleb.

Odhadovaný výhled

Vláda se bude snažit stabilizovat nepříznivou hospodářskou situaci a dořešit otevřené politické otázky, jako je fungování parlamentu po deklarování, ale nepotvrzené demisi většiny poslanců strany PTI, nepřehledná situace v nejlidnatější provincii Paňdžáb, kde část politické reprezentace odmítá uzнат nově ustavenou vládu, nebo další působení prezidenta, kterého do funkce přivedla PTI. Vůdce PTI Imrán Chán se bude snažit mobilizovat své stoupence prezentací současné vlády jako dosazené z vůle USA a prostřednictvím demonstrací a blokád vynutit její demisi a konání předčasných voleb. Vláda bude usilovat o omezení ex-premiérova dosud velkého vlivu a popularity, zřejmě i s využitím trestního práva; to může vést k dalším nepokojům. Ekonomické problémy i politické napětí budou klást nároky na soudržnost vládní koalice, jejíž jádro tvoří PML-N a PPP, které si doposud vždy navzájem konkurovaly. I když vláda předpokládá konání voleb v řádném termínu v červenci 2023, není vyloučeno, že se uskuteční dříve.

1.2 Zahraniční politika země

Pákistán se nachází v oblasti spojující Blízký východ, střední Asii s asijsko-pacifický region, obklopen ekonomickými giganty v podobě Číny a Indie. Pákistánská zahraniční politika se dlouhodobě orientuje na spolupráci s Čínou, arabskými partnery z oblasti Perského zálivu a dalšími muslimskými zeměmi. Dosavadní obecně pozitivní vyjádření premiéra Šarífa ke vztahům s Indií, USA, Spojeným královstvím nebo Íránem nenaznačují podstatné změny. Mezi hlavními tématy zahraniční politiky je otázka Kašmíru ve sporu s Indií a bezpečnost a stabilita Afghánistánu.

Indie

Ačkoli vztahy s Indií jsou setrvale napjaté, ne-li nepřátelské, v poslední době zaznamenaly zlepšení, když se obě země dohodly na přeshraničním příměří v únoru 2021. Po dopadu náhodně odpálené indické rakety na jeho území v březnu 2022 Pákistán projevil zdrženlivost - pravděpodobně proto, že si událost nevyžádala oběti - a situaci neeskaloval nad rámec výzvy k vyšetřování. Nový premiér Šaríf vyjádřil zájem o mírové vztahy a spolupráci.

Čína

Čína je hlavním ekonomickým a strategickým partnerem Pákistánu. Od svého „železného bratra“ země získala finanční i materiální pomoc, včetně dodávek čínských vakcín proti Covid-19. Zhoršení vztahů mezi Čínou a Indií akceleruje čínsko-pákistánskou spolupráci, obzvláště co se týče investic na severu Pákistánu, v oblasti Gilgit-Baltistán, která byla součástí historického Kašmíru. Nebýt dlouhodobě napjatého vztahu s Indií a nestabilní situace v Afghánistánu, byla by strategická pozice Pákistánu výhodná z pohledu logistiky a obchodu. Země je významnou součástí čínské iniciativy Nové hedvábné stezky, v jejímž rámci se realizuje šedesátimiliardový projekt China Pakistan Economic Corridor (CPEC), jehož druhá fáze vstoupí v účinnost v roce 2022 a zahrne oblast Kašmíru spravovanou Pákistánem.

Další země v regionu

Mezi přátelské země Pákistánu patří i Turecko a Saúdská Arábie, společně s dalšími zeměmi Perského zálivu. Zejména vztahy s Tureckem jsou silnější než kdykoli předtím, se společnou snahou mít větší vliv v islámském světě. Turecko pomáhá Pákistánu na mezinárodních fórech i vůči tlaku mezinárodního společenství, aby působil efektivněji v boji proti terorismu. Pákistán bude spolupracovat s Talibánem v Afghánistánu, aby si udržel svůj vliv v této zemi, a zároveň se bude snažit zabránit tomu, aby nestabilita v sousedním státě poskytla bezpečné útočiště jeho vlastním separatistickým organizacím. Pákistán se také snaží po desetiletích nepřátelství rozvíjet dobré vztahy s Ruskem, a to i přes invazi této země na Ukrajinu. Pákistán usiluje o dokončení dohody s Ruskem o výstavbě plynovodu s názvem Pakistan Stream, který bude přepravovat zkapalněný zemní plyn z přístavu Karáčí do severního Pákistánu. Pákistán usiluje o prohloubení vztahů s Katar, na němž je silně závislý v oblasti dovozu zkapalněného zemního plynu, a také s Íránem, s nímž usiluje o uzavření dohody o volném obchodu.

Západ

Vztahy mezi Pákistánem a USA jsou za současného amerického prezidenta Joea Bidena napjaté, ale mohly by se zlepšit s novým premiérem v čele Pákistánu, který by mohl vůči USA zaujmout přátelštější postoj. EU je vnímána pozitivně zejména díky faktu, že pákistánský vývoz a tudíž i celková ekonomika těží ze systému všeobecných celních preferencí (GSP+) od roku 2014, který znamená nulové clo u dvou třetin všech kategorií produktů. Součástí podmínek GSP+ je závazek Pákistánu ratifikovat a provádět 27 základních mezinárodních úmluv o lidských a pracovních právech, ochraně životního prostředí a řádné správě věcí veřejných. Usnesení Evropského parlamentu z května 2021 naznačilo možnost revize GSP+ pro Pákistán kvůli neplnění podmínek v oblasti lidských práv; vláda si uvědomila, že výhody GSP+ nejsou provždy zaručeny. Monitorovací mise do Pákistánu k novému období GSP+ pro rok 2024 by se měla uskutečnit během léta 2022.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel činí zhruba 229 mil. Velká část obyvatelstva je usídlena podél řeky Indus a její přítoky, přičemž nejhustěji osídlenou provincií je Paňdžáb. Hustota obyvatel odpovídá zhruba na 244 obyv. na 1 km². Počet obyvatel setrvale stoupá; ročně se zvyšuje cca o 2 %. V letech 1990–2003 si Pákistán udržel svůj historický náskok jako nejvíce urbanizovaný národ v jižní Asii, přičemž obyvatelé měst tvoří 38 % jeho populace. Podle velikosti populace je Karáčí největším městem Pákistánu s 16,8 mil. lidí. V severní polovině žije většina obyvatel v oblouku tvořeném městy Láhaur (13,5 mil.), Faisalabád (3,6 mil.), Rávalpindí (2,1 mil.), hl. m. Islámábád (1,2 mil.), Multán (1,9 mil.) a Pěšavar (2,3 mil.).

Počet ekonomicky činných obyvatel je 72,3 mil., tj. 32,2 % z celkového počtu obyvatel. Pákistánské obyvatelstvo vyznává především islám sunitského směru (80-85 %) a islám šiitského směru (10-15 %). V Pákistánu rovněž žijí křesťanské a hinduistické komunity. Očekávaná délka života při narození je u žen 72 let a u mužů 68 let. Ve srovnání se zdravou nadějí dožití při narození, která byla v roce 2003 u mužů 54 let a u žen 52 let, se situace výrazně zlepšila. Výdaje na zdraví činily 3,4 % HDP, zatímco na vzdělání je využito 2,5 %. Pákistánská společnost je relativně mladá, přičemž pátá největší země dle počtu obyvatel vykazuje průměrný věk pouhých 22 let.

Pákistánská společnost je rozdělena do jednotlivých tříd. Horní skupinu, asi 7 % obyvatelstva, tvoří politici, vlastníci půdy většího rozsahu, vysocí obchodníci, lékaři specialisté a také např. průmyslníci, zároveň i veteráni z vojenských řad. Většina lidí patřících do této skupiny je vysokoškolsky vzdělaných, ti mladší studovali v zahraničí, velmi často ve Velké Británii, USA, Austrálii či Kanadě. Střední skupina je tvořena úředníky, ostatními doktory, obchodníky, menšími podnikateli a učiteli. Do nejnižší skupiny patří obyvatelé žijící na venkově a v chudých oblastech, většina z nich neumí číst a psát, negramotných je v zemi okolo 60 % obyvatelstva.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Pákistánská ekonomika ve fiskálním roce 2021/22 (červenec-červen) reálně vzrostla o 3 % HDP, po negativním růstu při pandemii. Očekávaným motorem růstu o 4 % v nadcházejícím roce by měl být především silný vývoz. Nominálně HDP dosáhl 299 mld. USD a v hodnotě HDP na osobu by si Pákistánci měli přilepšit na 6 100 USD na obyvatele (dle parity kupní síly). Celkový veřejný dluh na počátku finančního roku 21/22 představoval 83,5 % HDP, z čehož domácí dluh pokrývá 55 % a externí dluh 28,5 %. Během prvních devíti měsíců aktuálního fiskálního roku 2021/22 činil fiskální deficit 4 % HDP země, což se rovná necelých 12 mld. USD, oproti 7,4 mld. v roce minulém. Rozpočet země se zaměřoval primárně na zvýšení kapitálových výdajů, které v předchozích letech stagnovaly. Vláda kompenzovala ztráty příjmů zvýšením daní na ropné produkty a další dovážené položky. Nicméně vysoký deficit zajistí, že se podíl veřejného dluhu na HDP bude i nadále zvyšovat, čímž se zvýší riziko krize státního dluhu a země se bude potácet s rizikem jeho nesplacení. Běžný účet v aktuálním finančním roce až do března 2022 vykázal schodek ve výši 13,2 mld. USD oproti 275 mil. USD v loňském roce, v důsledku vyšších cen ropy, vyšších dovozních cel a normalizace dovozní poptávky. Je očekáváno, že schodek běžného účtu se zvýší na 5,8 % HDP. Stejně jako v minulosti bude Pákistán nadále podporován multilaterálními a bilaterálními věřiteli. Inflace je stabilně odhadována v průměru na 9 %.

Pákistán je silně závislý na dovozu, čímž je náchylný ke globálním změnám. Během pandemie zaznamenalo velké ztráty zemědělství i textilní průmysl, který činí více než 60 % exportu Pákistánu. Země se potýká s výkyvy inflace a chronickým obchodním deficitem, nicméně během pandemie získala bezprecedentní rekordní počet remitencí (především od pákistánské diaspory na Blízkém východě, UK a USA) - v aktuálním fiskálním roce do března 2022 dosáhly remittance od pracovníků v zahraničí 23 mld. USD (v loňském roce 21,4 mld. USD); nárůst o 7,1 %. Remittance nad 2 mld. USD měsíčně pokračovaly v nebývalém růstu od června 2020. Země těží hodně výhod ze systému GSP+, o ty může ale v nejbližší době přijít kvůli pokračujícím problémům v oblasti dodržování lidských práv. V případě ztráty výhod GSP+ není místní ekonomika schopna exportní toky úspěšně diverzifikovat. Největším zaměstnavatelem v zemi je zemědělský sektor se 42 % obyvatel, který přispívá 19 % do HDP země. Tento poměr se každoročně snižuje, zatímco se zvyšuje příspěvek průmyslu (20 %) a služeb (62 %) do HDP. Pákistán vyváží produkty s nízkou přidanou hodnotou a nutně dováží spotřební zboží, těžké stroje a technologie. Hlavními vývozními artikly jsou oděvy, textilie, bavlna, obuv, chirurgické nástroje, sportovní náčiní, drahokamy, rýže, cukr, a ovoce. V dovozu převládají např. mechanické, elektrické a optické přístroje, stroje, železo, ocel, stavební materiály, palmový olej, LNG, medicínské produkty, chemické výrobky, a plasty.

Ukazatel	2019	2020	2021	2022	2023
Růst HDP (%)	1	-2,8	4	3	4,1
HDP/obyv. (USD/PPP)	4 898,00	5 503,80	5 790,00	6 100,00	6 390,0
Inflace (%)	9,4	9,5	9,5	8	5,9
Nezaměstnanost (%)	6,9	12,4	11	10,3	8,7
Export zboží (mld. USD)	23,5	22	28,3	33,5	37
Import zboží (mld. USD)	49,7	45,8	72,6	82,5	88,6
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-21,7	-21,6	-38	-41,9	-43,9
Průmyslová produkce (% změna)	-2,8	-6,2	12,4	3,5	4,9
Populace (mil.)	216,6	220,9	225,2	229,5	233,8
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	07.VII	07.VII	07.VII	N/A	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Fiskální rok v Pákistánu trvá od 1. 7. běžného roku do 30. 6. budoucího roku. Fiskální deficit se pravděpodobně sníží na zhruba 6,6 % HDP v roce 2021/22 ze 7,8 % v roce minulém. Je očekáváno, že se deficit bude pohybovat okolo 7 % HDP v následujících letech. Sazba daně z příjmu pro právnické osoby zůstává na 29 %, což představuje na regionální poměry vysokou hodnotu. Dříve přiznaná osvobození od daně z příjmů právnických osob se ruší. Nepřímé daně z pohonných hmot a veřejných služeb se zvyšují, aby podpořily příjmy ústřední vlády. Daňový systém je nadále složitý a neefektivní. Většina občanů zůstává mimo daňovou síť.

Současný vládní rozpočet činil 8,5 bil. PKR (46 mld. USD) a je zaměřen na inklusivní a udržitelný růst a investice a stanovil si cíl růstu ve výši 4,8 % HDP. Fiskální deficit byl rozpočtován ve výši 3,4 miliardy PKR, což představuje přibližně 6,3 % HDP, což je méně než v předchozím roce, kdy činil 7 %. Plánování na příští rozpočet (červen 2022) je omezeno a ovlivněno zvýšenou inflací a slabým hospodářským růstem.

Pákistán má vysoký podíl veřejného dluhu, který má tendenci růst. Země je dlouhodobě závislá na dovozech ze zahraničí, jelikož není schopná pokrýt poptávku obyvatelstva z vlastní výroby. Aby Pákistán mohl nevyrovnanou bilanci běžného účtu financovat, je závislý na remitencích pákistánské diaspory v zahraničí. Schodek běžného účtu se navzdory pandemii ve fiskálním roce 2020-21 mírně zlepšil díky vyššímu přílivu remitencí. Tyto remitence pokrývají pákistánskou spotřebu, kterou není schopen zajistit stát vlastními silami. Deficit běžného účtu se snížil na 1,9 mld. USD (pokles o 58 %) ze 4,4 mld. USD. Schodek běžného účtu k červenci až říjnu 2021 činil 5,1 mld. USD. Země je zadlužená jak u svých partnerů (Čína, země Perského zálivu), tak také u mezinárodních organizací (MMF, Světová banka, Asijská rozvojová banka). Výdaje na údržbu veřejného dluhu představují výraznou část pákistánského rozpočtu (41 % všech výdajů za poslední rozpočtový rok).

Mezinárodní rating k 2021

Fitch rating: B-

Moody's rating: B3

Standard & Poor's rating: B-

Veřejné finance	2021
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-7,8
Veřejný dluh (% HDP)	64
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-12,3
Daně	2022
PO	29 %
FO	0-35 %
DPH	17 %

2.3 Bankovní systém

Pákistán má do značné míry nedostatečně rozvinutý finanční sektor, přičemž velké množství obyvatel a malých podniků nemají přístup k základním bankovním službám. Banky v posledních letech posílily své kapitálové pozice a v červnu 2021 zvýšily svou rizikově váženou kapitálovou přiměřenost na 18,3 %. Nepříznivým ukazatelem zůstává vysoké zatížení bank nesplácenými úvěry, které ke konci června 2021 činilo 8,6 %, což je na pákistánské poměry relativně nízká úroveň, ale v mezinárodním měřítku vysoká. Je to v zásadě v důsledku politických zásahů do rozhodování o úvěrech.

V Pákistánu je bankovní systém ve většině privatizovaný, skládající se z komerčních, zahraničních, islámských bank, rozvojových finančních institucí a mikro-finančních ústavů. Ze zahraničních bank jsou nejvýznamnější Standard Chartered Bank, Deutsche Bank A.G. (pouze pro korporátní klientelu), Citibank N.A. (pouze pro korporátní klientelu). Nicméně nejrozsáhlejší je v Pákistánu skupina takzvaná „Big Five“, mezi níž patří Allied Bank, Habib Bank, MCB Bank, National Bank a United Bank. Banky poskytují úvěry především podnikům (téměř vždy ve formě úvěrů) a vládě (obvykle ve formě nákupu dluhopisů). Úvěry podnikům v soukromém sektoru tvoří více než tři pětiny celkového úvěrového portfolia bank.

Poslední dobou se nejrychleji rozvíjí islámské bankovníctví, které je více podpořeno Státní bankou Pákistánu (SBP – centrální banka). Do roku 2025 se má islámské bankovníctví podílet na jedné třetině celkového bankovníctví, což znamená značný růst oproti prosinci 2020, kdy měly islámské banky podíl mezi 17-18 %. Islámské bankovníctví v Pákistánu pracuje bez fixních úrokových sazeb pro vkladatele; to samé se vztahuje na půjčky. Jakákoli půjčka poskytnutá islámskými bankami musí být bezúročná.

V dubnu roku 2022 SBP zvýšila úrokové sazby na 12,25 % ve snaze zachovat cenovou a devizovou stabilitu při prudké devalvaci rupie.

2.4 Daňový systém

Pákistánský daňový systém tvoří daně přímé (daň z příjmu), a nepřímé (clo, centrální spotřební daň, daň z obratu, kolkovné a daň z nemovitosti, která se vztahuje ke komerčním transakcím). V Pákistánu jsou daně považovány za federální odvody. Federální vláda reguluje všechny přímé daně a nepřímé daně jako clo, centrální spotřební daň a daň z obratu. Provinční vlády však také vybírají daně - příjmy z půdy, daň ze zemědělského příjmu, daň z nemovitostí a další místní daně včetně místní daně z obratu. Jeho legislativní podoba je publikována na stránkách Federal Board of Revenue (FBR – Federální daňový úřad). Jedná se o dva federální zákony.

Sazby:

- 1 Daň z příjmu fyzických osob (PIT): základní sazba 35 %
- 1 Daň z příjmu právnických osob (CIT): základní sazba 29 % (až 600 000 PKR 0 %, z částky nad 75 mil. PKR 35 %)
- 1 Daň z přidané hodnoty: 17 %

Přímé daně:

- 1 bankovní společnosti: 35 %
- 1 veřejné společnosti: 29 %
- 1 soukromé společnosti: 29 %
- 1 malé společnosti: 21 %
- 1 zahraniční společnosti: 29 %

Nepřímé daně:

- 1 Srážkové daně (withholding tax - v praxi plošně uplatňován vůči zahraničním obchodním společnostem působícím v Pákistánu)
- 1 hrubé tantiémy (royalty): 15 %
- 1 dividendy: 15 %
- 1 úroky: 10 %

Daň z prodeje:

- 1 dodávky a dovoz zboží: 17 %
- 1 služby 13–16 % (dle provincie)
- 1 Komerční dovoz zboží +3 % (nad rámec standardního DPH)

Cla se vybírají při dovozu v různých sazbách klasifikovaných podle předpisu harmonizovaného systému (HS). Celní sazby se pohybují mezi 0 až 100 %. Federální spotřební daň (FED) podléhá určitému zboží, jeho dovozu nebo poskytování služeb. Daň z obratu ze služeb, která je podle ústavy náhradou FED, musí provincie vybírat na základě jejich jurisdikce. ČR má s Pákistánem uzavřenou dohodu o zamezení dvojímu zdanění.

V očekávaném výhledu do roku 2025 se Pákistán řadí na 65. místě z celku 82 zemí, kvůli pomalému tempu daňové reformy ve srovnání s jinými zeměmi. Ve snaze omezit daňové úniky bude FBR pokračovat ve svém úsilí rozšířit svou databázi potenciálních daňových poplatníků a sledovat komplexní maloobchodní prodej. Kromě neefektivity a korupce trpí častými změnami ve vedení a politickými zásahy, což brání institucionální autonomii. Soukromé podniky budou v souvislosti s pákistánským rámcem daňové politiky i nadále nejvíce znepokojeny nedostatečnou konzistentností politiky, nejednotným uplatňováním a těžkopádnými právními postupy.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

EU je druhým nejdůležitějším obchodním partnerem Pákistánu, který v roce 2021 představuje 14,3 % celkového obchodu. Evropský jednotný trh je konečnou destinací 28 % celkového vývozu Pákistánu, kam směřují hlavně textilní produkty (82 % vývozu do EU). Vysoký růst pákistánského vývozu od roku 2014 (86 %) je z důsledku bezcelních příležitostí, které nabízí všeobecný systém preferencí EU (GSP+). Evropské výrobky jsou v Pákistánu považovány za standard kvality, firmy i jednotlivci v ně mají důvěru a očekávají od nich vysokou kvalitu a spolehlivost.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export z EU (mil. EUR)	5 365,60	4 818,60	4 782,40	3 856,00	5 594,40
Import do EU (mil. EUR)	5 334,30	5 530,10	6 082,70	5 518,10	6 640,90
Saldo s EU (mil. EUR)	-31,3	711,5	1 300,3	1 662,1	1 046,5

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

ČR byla v roce 2020 51. největší destinací pro pákistánské produkty, a 12. největší destinací v rámci EU. Do ČR vyváží Pákistán ještě větší podíl textilních produktů než do EU, a saldo se rok co rok klání v prospěch Pákistánu, díky GSP+. Celkový import do ČR činí 1,7 % celkového importu do EU. Český export do Pákistánu se mezi roky 2011 a 2021 zvýšil o třetinu z 27 mil. EUR na více než 37 mil. EUR. Reaktory, kotle, mechanické přístroje jsou stabilními vývozními položkami a činily nejsilnější český export do Pákistánu v roce 2021. Zatímco klesl vývoz papíru, tak se zvýšil export dřeva. České železo a ocel zaznamenaly vyšší zájem ze strany pákistánských obchodníků v roce 2021. V roce 2021 se obnovil český export po mírném propadu v důsledku pandemie. Pákistánský export ovlivněn nebyl.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export z ČR (mld. CZK)	4,4	1,1	1,5	0,9	1,6
Import do ČR (mld. CZK)	2	4,2	5	5,1	5,9
Saldo s ČR (mld. CZK)	-3	3,1	3,4	4,2	4,3

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Pákistán je stabilně importní ekonomikou a negativní saldo o 36 mld. EUR v roce 2021 je dosavadně rekordním číslem. Export se pomalu zvyšuje. Mezi destinace pákistánského exportu do zemí mimo EU patří USA, Čína, UK, UAE, Afghánistán, Bangladéš a další země východní a jihovýchodní Asie.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export ze zemí mimo EU (mil. EUR)	12 911,1	15 085,9	15 187,5	14 826,2	18 477,6
Import do zemí mimo EU (mil. EUR)	43 355,4	45 512,4	36 148,7	33 423,8	55 047,9
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-30 444,3	-30 426,6	-20 961,2	-18 597,7	-36 570,3

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Přímé zahraniční investice (PZI) v Pákistánu před rokem 2008 zažívaly silný růst díky zvýšeným vládním pobídkám a větší důslednosti politiky. Příliv investic však prudce poklesl a od té doby zůstává v důsledku domácí politické nestability a přetrvávajícího napětí běžného účtu omezený. Celkový PZI v Pákistánu činil na konci roku 2020 32,4 mld. USD, což je více než 19,4 mld. USD v podobně velké bangladéšské ekonomice. Při pandemii byly investice poměrně odolné, avšak mírně poklesly z 2,2 mld. USD v roce 2019 na 2,1 mld. USD v roce 2020. V nadcházejících letech se očekává v průměru 2,5 mld. USD ročně, o polovinu méně než si přeje vláda z roku 2020 s ambiciózním cílem v řádu 5 mld. investic do roku 2023. Nová strategie se odkazuje na pět prioritních odvětví: automobilový průmysl, potravinářství, IT, logistika a textil s přidanou hodnotou.

Podle pákistánské Rady pro investice (Board of Investment) byl v roce 2020/21 největším příjemcem PZI energetický sektor, následovaný O&G, finančním sektorem, IT a stavebnictvím. Největšími přínosci PZI v roce 2020/21 byla Čína, Hongkong, USA, UK a Nizozemí. V roce 2022 se dvě dceřiné společnosti Kuvajtského investičního úřadu (KIA, státní investiční fond) dohodly na investici 750 mil. USD do projektů v Pákistánu se zaměřením na infrastrukturu a technologie. Tato dohoda navazuje na nedávnou finanční podporu, kterou vlády zemí Perského zálivu poskytly nové pákistánské vládě s cílem zmírnit vážné fiskální a devizové problémy. Nesčetné domácí problémy Pákistánu avšak naznačují, že investiční vyhlídky (s výjimkou projektů v rámci CPEC) budou i nadále poměrně slabé. České firmy se mohou zaměřit na aktuální strategii z roku 2020 s vyhlídkou na prioritní odvětví v automobilovém průmyslu, IT, stavebnictví či textil.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

EU a Pákistán jsou důležitými politickými partnery. Delegace Evropské unie v Pákistánu zastupuje EU v celé řadě otázek, včetně rozvojové spolupráce, obchodu, humanitární pomoci, bezpečnosti a boje proti terorismu, energetiky, životního prostředí, zdraví, dopravy, migrace a změny klimatu. Bilaterální vztah je tvořen na základě EU-Pakistan Strategic Engagement Plan z roku 2019.

GSP+ od Evropské unie umožňuje Pákistánu prodávat většinu své produkce na evropském trhu bez cel, nebo s minimálním celním zatížením. Toto opatření je především zaměřeno na podporu rozvoje této země. V souvislosti porušování lidských práv se současně spekuluje o dočasném pozastavení výhod GSP+. Součástí vztahů mezi Pákistánem a EU je MIP (viz. další kapitolu o rozvojové spolupráci).

Smlouvy s ČR

V hospodářsko-obchodní oblasti jsou nejvýznamnějšími uzavřenými dohodami dohoda o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu (Praha, 2. 5. 2014), dále probíhá projednávání o vzájemné ochraně a podpoře investic, v souvislosti s návazností na evropskou legislativu.

Návrh dohody o hospodářské spolupráci byl na expertní úrovni oboustranně odsouhlasen jak ČR, tak Pákistánem, a v roce 2022 by mělo dojít k podpisu dohody, která se stane významným nástrojem podpory vzájemných hospodářských a obchodních vztahů mezi oběma zeměmi. Návrh počítá s vytvořením smíšeného hospodářského výboru (Joint Commission), kterému bude předsedat zástupce českého Ministerstva průmyslu a obchodu, a zástupce pákistánského ministerstva pro ekonomické záležitosti. Výbor bude v pravidelných intervalech zasedat střídavě v Pákistánu a v ČR.

3.4 Rozvojová spolupráce

Základním nástrojem rozvojové spolupráce v Pákistánu je „EU-Pakistan Multi-annual Indicative Programme (MIP) 2021-2027“. Aktuální MIP 2021-27 se zaměřuje na podporu ekologického a udržitelného růstu, podporu ekonomiky s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat hospodářskou, sociální a územní soudržností, dále podporu vlády práva a lidských zdrojů. Dalšími sektory je rozvoj a podpora odolnosti, míru a bezpečnosti, jakož i digitalizace. Tyto cíle v zásadě odpovídají sektorovým prioritám ZRS ČR – digitalizace, sociální rozvoj, podpora demokracie, lidských práv a společenské transformace. Tyto priority jsou v souladu s cíli OSN v oblasti udržitelného rozvoje (SDG) a konkrétněji na klíčová odvětví rozvojové spolupráce EU v souladu s Agendou 2030, jakož i evropským konsensem a pákistánskou Vision 2025.

Od r. 2013 se ČR v Pákistánu nadále angažuje již pouze prostřednictvím tzv. malých lokálních projektů (MLP) zahraniční rozvojové spolupráce. Česká republika také poskytuje pomoc v rámci humanitární pomoci (Czech Hospital Arandu) a transformačních projektů zaměřených na lidská práva. Zastupitelský úřad ČR v Islámábádu doporučuje českým firmám, aby se zapojily do každoročních malých lokálních projektů ve spolupráci s místním realizátorem. Počátkem roku 2022 byla s pomocí firmy WERO Energy a Bata Pakistan úspěšně zprovozněna úpravná voda v láhurské nemocnici.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

► Energetický průmysl

Vláda v roce 2021 schválila legislativu na rozšíření kapacit rafinérií v hodnotě až 90 miliard korun českých. Země disponuje také sítí plynovodů dosahující 145,000 km. Dle prognóz, spotřeba ropy a zemního plynu v Pákistánu se během následujícího desetiletí zvýší v ročních průměrech o 3 % a 3,6 %. Rovněž se vláda zakládá na rozšíření podílu energie z obnovitelných zdrojů do roku 2030, což představuje další možnosti pro české firmy specializujících se v tomto sektoru. Energetický sektor znamená pro české firmy velkou příležitost v podobě projektů na obnovu ropovodů, plynovodů a elektr. měřicího zařízení, jelikož je současná infrastruktura poměrně slabá.

► Elektrotechnika

Elektrotechnika činí jeden z nejrychleji rostoucích trhů v Pákistánu, který se podílí až na více jak 1 % HDP země s hodnotou nad 75 mld. korun. Poptávka na tamním trhu se hlavně najde pro malé částice LED příslušenství, obzvláště v bytovém sektoru. Vláda má v plánu rozšířit trh se zaměřením na vybudování více softwarových technologických parků či cloudových datových center. České firmy mohou nabídnout své služby či produkty v oblastech e-government, herní a animační studia, fin-tech, ed-tech, e-commerce, kyberbezpečnost, blockchainy, umělá inteligence či strojového učení.

► Obranný průmysl

Pákistán v posledním roce navýšil svůj obranný rozpočet na téměř 200 mld. korun, což představuje zhruba 6 % meziroční nárůst a představuje se jako 10. v žebříčku největších importérů obranných produktů na světě. Vyskytuje se příležitost navázat na podepsání bilaterální mezivládní dohody v oblasti obranného průmyslu. Perspektivní pro nadcházející rok je letectvo, radary, armádní a obrněná vozidla, zbraně, modernizace tanků a přezbrojení armády.

► Stavební průmysl

V Pákistánu každoročně přibývá okolo 4 mil. nových obyvatel, což představuje značnou a rostoucí poptávku na více bytových jednotek. V zemi chybí bezmála 12 mil. jednotek a stavební sektor je nejvíce podporován vládními pobídkami. Stavebnictví tvoří 2,5 % HDP země a tamní Board of Investment předpokládá, že celková hodnota stavebního průmyslu se do roku 2029 zvýší o celých 290 %, ze 120 mld. korun z roku 2020 na 344 mld. korun. České firmy mohou využít kompletní nabídky na výstavbě bytových jednotek.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

V posledním roce se často mluví o zabezpečení vody do budoucna pro celou zemi. Klimatické změny představují zásadní problém pro obyvatelstvo o 220 mil. lidí. S rostoucím počtem obyvatel Pákistán zároveň produkuje přibližně 49,6 mil. tun odpadu ročně, což se každoročně zvyšuje o více než 2,4 %. Pákistán postrádá infrastrukturu pro nakládání s odpady, což vytváří vážné ekologické problémy. Na severu a východě země jsou oblasti se stovkami kanálů, přičemž je potřeba využít potenciálu malých vodních elektráren. Na jihu země jsou zapotřebí technologie zaměřené na kanalizaci, úpravy vody či zpracování odpadu.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Zdravotní služby a zdravotnické prostředky jsou v Pákistánu velmi žádané, zejména na rostoucím trhu soukromé zdravotní péče. Pákistánská vláda ve fiskálním roce končícím červnem 2021 vynaložila zhruba 17 mld. korun na zdravotní péči. Soukromé nemocnice a kliniky se rychle rozšiřují, zejména ve městech, a uspokojují potřeby rychle rostoucí střední třídy. V zemi je relativně málo doktorů na počet obyvatel, a s několika milionovým rostoucím počtem obyvatel každý rok obnáší potenciál pro české zdravotnické pomůcky a výrobky. Celkově se trh se zdravotnickými prostředky v Pákistánu odhaduje na zhruba 12 mld. korun.

► Železniční a kolejová doprava

Celková délka železniční sítě v Pákistánu činí 7,791 km. Pákistánská národní železniční společnost Pakistan Railways provozuje přibližně 200 nákladních stanic a disponuje 16 436 nákladními vozy, které v roce 2017 přepravily 5,63 mil. tun. Celkově doprava přispívá ke 22,3 % HDP země. Pakistan Railways vydává tendry na všemožné částice do vlaků a mašin, i na samotnou výrobu celých vagonů v Pákistánu, až na několik stovek kusů. Úspěch závisí na solidním místním partnerovi, který českou stranu bude zastupovat.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Následující odstavce nabízejí základní orientaci v neformálních pravidlech a zvyklostech, které se vztahují k vedení obchodního jednání v Pákistánu. Při obchodování s pákistánským protějškem je dobré znát několik pravidel, kterými se Pákistánci řídí, aby se předešlo nedorozuměním či neúspěšnému ukončení spolupráce. Ta probíhá ve zcela přátelském duchu i přesto, že jsou dodržovány jisté formality. Znalost zvyků, norem a taktik pákistánských obchodníků napomůže k efektivnější a úspěšné vzájemné spolupráci. Avšak klíčem k úspěchu v teritoriu je nepochybně nalezení kvalitního a důvěryhodného partnera, který bude hrát hlavní roli při překonávání mnohých komplikací daných značnou kulturní, mentální a jazykovou odlišností místního prostředí.

4.2 Oslovení

Kontaktování firem či úřadů v Pákistánu přes e-mail, či telefonicky, bez předchozí osobní známosti, funguje jen sporadicky. Pro prvotní kontakt je ideální se do teritoria vydat osobně – např. v rámci návštěvy veletrhu, výstavy, či konference. Samozřejmě funguje osobní doporučení, např. prostřednictvím již etablovaných firem, obchodníků či prostředníků. Pomocí s navázáním prvotního kontaktu může i zastupitelský úřad, který prostřednictvím obchodně-ekonomického diplomata může předat kontakt, domluvit schůzku, atd.

V Pákistánu se obchodní jednání vedou většinou v angličtině, která nerozlišuje tykání od vykání. V urdštině je to naopak rozlišováno a nebývá vhodné tykání nabízet při prvním setkání. Je k němu možno přistoupit po nějaké době a stává se to pouze mezi místními. Je všeobecně známo, a to nejen v Pákistánu, že ve styku se zahraničními partnery je důležitá správná a přesná výslovnost jmen partnerů. Jména by se neměla přizpůsobovat naší výslovnosti nebo se nějak komolit. Nejlepším řešením je zjistit si dopředu výslovnost daného jména.

Dále je v Pákistánu nejčastějším pozdravem podání pravé ruky, avšak i před dobou covidovou i ruku na hrud' s mírným předklonem. Levá ruka se nepodává, je obecně považována za nečistou. Ruku podává starší, osoba na vyšší pozici a žena muži, a to bez ohledu na to, zda je starší nebo mladší. Při soukromé návštěvě muži ženy pozdraví a předají dar, ruku nepodávají, při obchodním jednání či jiné společenské příležitosti se ruka ženě většinou podává. Při pozdravu si Pákistánci nedávají polibek na tvář ani se poplácávají po ramenech.

Očekávejte, že vám bude nabídnut čaj, káva nebo lehké občerstvení, a raději je přijměte, i když odmítnutí nebude v městském prostředí považováno za projev neúcty.

4.3 Obchodní schůzka

Příprava a načasování jednání

Příprava je zcela nepostradatelnou součástí celého obchodního jednání a je na ni kladen velký důraz. Pákistánci mají ve zvyku se o své obchodní partnery postarat takovým způsobem, aby ani v nejmenším nepocítovali žádný nedostatek. Pečlivou přípravou k samotnému jednání se také snižuje procento možného neúspěchu a tím pádem se zvyšuje pravděpodobnost úspěšného zakončení celého procesu. Při přípravě je důležité znát, kolik lidí se jednání bude účastnit, připravit program obchodního jednání, zajistit občerstvení, dary a připravit si veškeré informace, které mohou napomoci ke zdárnému završení. Hostitel se o tyto aspekty postará, včetně ubytování ve vhodném hotelu, odpovídající úrovni i službami funkci, kterou obchodní partner zastává. Zajistí také dopravu po celou dobu jeho pobytu.

Veškeré podrobnosti jednání a pobytu by mělo být zhruba měsíc před samotným jednáním potvrzeno dopisem, telefonicky, nebo e-mailem. Pákistánská kultura patří spíše mezi kulturu monochronickou, kde je kladen důraz na dochvilnost. Obchodní partner by měl na schůzku přijít včas, zpoždění se příliš netoleruje a je přijímáno negativně. Pokud jsou si obchodní partneři natolik blízcí, WhatsApp je v Pákistánu považován za populární a vhodnou formu komunikace. Schůzka se nejčastěji domlouvá na dopoledne po 10:00 h ranní nebo až po obědě, někdy dojde ke spojení pracovní schůzky s neformálním obědem. K pracovním snídaním v Pákistánu téměř nedochází. Při plánování schůzky musí být brány na zřetel také dny pracovního klidu, státní i náboženské svátky.

Pozvání na oběd či na večeři

Pákistánci jsou výbornými hostiteli a o své obchodní partnery se dobře starají. Pokud se jedná o významné hosty nebo o partnery, se kterými se znají již delší dobu a mají přátelské vztahy, je upřednostňována společná večeře před obědem, ačkoliv by nejraději preferovali obě varianty. Večeře bývá podávána mnohem později, než jsme tomu zvyklí v ČR. Pákistánci většinou večeří pozdě, okolo 22. hodiny, ale jsou ochotni se hostům ze zahraničí přizpůsobit i na dřívější dobu.

Při jídle se nejčastěji používá vidlička a lžíce. Pokud se jedná o večeři v kruhu rodinném nebo v kruhu blízkých přátel, jedí Pákistánci některá jídla přímo pravou rukou např. oblíbené „čapátí“ (placka) a s utrhnutým kouskem si nabírají omáčku. Při obchodním obědě či večeři v restauraci se dodržují běžná mezinárodní pravidla stolování. Ke stolu se usedá podle pokynů hostitele nebo podle předem připraveného zasedacího pořádku.

Vizitky

Pákistánské vizitky bývají často dvoustranné, jedna strana je psaná v angličtině a druhá v urdu. Vizitky se předávají automaticky při představování z ruky do ruky. Po převzetí by se jejímu obsahu měla věnovat chvíle pozornosti, neměla by zůstat naprosto bez povšimnutí; až následně se ukládá do kapsy nebo do peněženky. Položení vizitky na stůl by se dalo pokládat za znamení nezájmu a mohlo by být považováno za urážku. Do vizitek není doporučeno zadávat osobní mobilní číslo, ale bývá zvykem číslo ručně dopsat při nebo až po schůzce.

Dary

Při soukromé i obchodní návštěvě je vhodné přinést s sebou nějakou pozornost, dárek. Pokud se jedná o soukromou návštěvu, nejběžnějším dárkem místních jsou sladkosti a ovoce, nejčastěji mango, datle, čokolády nebo rovnou košík s různými druhy (čerstvého či sušeného) ovoce. Při obchodní návštěvě ženu neurazí kytice, muže upomínkový předmět. Takový dárek se většinou dává v poslední den pracovní návštěvy a Pákistánci cizince obdarovávají často koženým zbožím, soupravou, koberečkem, předmětem z mědi nebo mramoru. Při obdarování cizinců předmětem z České republiky je vhodné myslet na to, aby dárek odrážel naši kulturu či souvisel s oblastí, ve které firma podniká.

Oblékání

V Pákistánu se při obchodních jednáních lze setkat s oblekem a kravatou dle západních zvyklostí, rovněž ale muži často nosí tradiční volné kalhoty a delší košili dohromady nazývané „šalvár kamíz.“ Přes tradiční šalvár kamíz také mají na sobě i barevně jednoduchou tradiční vestu. V zahraniční firmě je běžný evropský styl oblékání. Ve státních úřadech, nadnárodních korporacích, bankách atd. je běžným oděvem (vysoce postavených) mužů západní styl. Ve všech ostatních úřadech je normou „business casual“ (kalhoty a košile). Při formálních jednáních na strategické úrovni je doporučeným oděvem „business formal“ (tj. sako, kravata, kalhoty). Projevení statusu je důležité, protože vás lidé budou brát vážněji.

Ženy v žádném případě nenosí přiléhavé oblečení a mají zakryté nohy i paže. Místní ženy nosí kurtu, která má odlišný střih než šalvár u mužů, a šátek přes hlavu. Na formální schůzky ženy nosí sárí, a to včetně státních návštěv nebo evropské šaty. Pro ženy je rovněž vhodné oblečení business casual, s dupattou (kus tenké látky obtočený kolem krku nebo sloužící k zakrytí hlavy) nebo bez ní. Ve

vyšších obchodních kružích se dobře uplatní diskrétní západní oblečení s volnými dlouhými svršky zakrývajícími paže a dlouhými sukněmi nebo kalhotami. Ačkoli není nutné nosit šátek ani dupattu, šátek je rozhodně nezbytný, pokud si prohlížíte svatá místa.

Průběh obchodního jednání

Partner je pozván do kanceláře a je mu podána voda, nabídnuto lehké občerstvení, čaj nebo kafe, jehož odmítnutí Pákistánci jak se zdá považují za neakceptovatelné. I přes přísný zákaz alkoholu v zemi bývá v naprostém soukromí nabídnut alkohol. Po představení dochází zpravidla k neformálnímu rozhovoru, hostitel se zeptá partnera na ubytování, jestli byl spokojen se službami hotelu, popř. na plány, které má partner po skončení obchodního jednání.

Úvodní fáze jednání je věnována představení stran, neformálnímu rozhovoru a seznámení s programem jednání. Při příchodu obchodního partnera hostitel pozdraví potřesením ruky a dojde k představení obou stran a případných dalších účastníků jednání. Reciprocita v tomto případě nehraje roli. Pokud se jedná o menší firmu účastní se sám majitel bez týmu. Ten dojedná smlouvu a o zbytek se postarají jím pověřené osoby. Pákistánci jsou tedy co se rozhodování a vyjednávání týče individualisté.

Pákistánci nevyžadují tolik osobního prostoru jako většina západních kultur. Proto budou při rozhovoru stát blízko vás a vy můžete mít pocit, že váš osobní prostor byl narušen. V tomto případě neustupujte.

K samotnému jednání dochází po přesunu do konferenční místnosti nebo v samotné kanceláři. Obchodní jednání bývá zdlouhavé a bývá vedeno ve smyslu přesvědčování. Po podpisu smlouvy avšak pákistánský obchodník již nemá tendenci cokoli na smlouvě měnit. Po úspěšném zakončení jednání se posílá dohoda o záměru („Letter of intent“). Ta je pro pákistánské obchodníky nejdůležitější a po jejím potvrzení nedochází kolikrát ani k podpisu klasické smlouvy. Pákistánští obchodníci kladou důraz na důvěru, která znamená více než jakákoli smlouva. V případě, že český obchodní partner přiletí do Pákistánu za účelem dohodnutí kontraktu, se samozřejmě smlouva podepisuje rovnou.

4.4 Komunikace

Strategie a taktiky vyjednávání

Pákistánci dávají přednost kooperativní strategii vyjednávání. Jsou připraveni ke kompromisu, nevyužívají převahy a síly a jsou ochotni k ústupkům, které neberou jako projev slabosti, naopak jako projev dobré vůle. Jejich hlavní taktikou vyjednávání je nasazení vysoké ceny s cílem pomalu ustupovat. Rádi vyjednávají a obchodování je pro ně jistá citová záležitost. Rádi vidí partnera odcházet ve víře, že se jim podařilo uzavřít výhodný obchod, i když pro samotného pákistánského obchodníka byl obchod mnohem výhodnější. Součástí jednání nebývají ovšem projevy zlosti, rozčilování se, nátlak či nastavení časových limitů. Podle jejich názoru zloba do jednání nepatří. Celkové selhání ale nenechávají bez povšimnutí, reference hrají v Pákistánu velkou roli, a pokud postižená firma vypustí do oběhu referenci negativní, způsobí to kolikrát dané společnosti mnohem větší újmu, než byla částka, kterou společnost měla zaplatit firmě postižené.

Mezi další taktiky patří vystupňování situace na poslední chvíli. Jelikož pákistánští obchodníci rádi kličkují a překvapují novými návrhy, není překvapením, že i v poslední chvíli před uzavřením smlouvy, představí návrh jiný, pozměněný. Bývá zvykem, že z důvodu dobré znalosti anglického jazyka obou obchodních partnerů, se jednání neúčastní tlumočnick. To dává prostor k taktice, při které jedna strana může předstírat neporozumění či zpětně vzít rozhodnutí z důvodu, že správně nepochopila dohodu.

Témata k rozhovoru

Během rozhovoru je důležité vyhnout se některým tématům, která mohou být choulostivá či by mohla partnera urazit. Neměly by se probírat soukromé věci, týkající se dětí, manželky, platu nebo sexu. Rovněž je lepší vyhnout se rozhovoru o vztazích Pákistánu s Indií a Izraelem nebo také kritice místní politiky. Naopak mezi vhodná témata můžeme zařadit počasí, cestování nebo také kulturu. Rozhovor mezi obchodními partnery většinou začíná otázkou, jaká byla cesta, zda je v pořádku ubytování, které místní pro cizince zařídil, zda se dobře vyspal a zda služby hotelu odpovídají jeho požadavkům. Pákistánci mají přátelskou povahu, rádi se zasmějí a rádi si vyslechnou i vtipy, což ovšem závisí na tom, jaký mají obchodní partneři mezi sebou vztah. Pokud obchodního partnera známe a víme, co si před ním můžeme dovolit, pak je vše v pořádku. Kamenem úrazu ovšem může být odlišný humor národů, který odráží jak jejich přístupy a problémy, tak i vzájemné vztahy jak uvnitř národa, tak k národům jiným. Proto se ne všichni vždy zasmějí tomu, co připadá vtipné nám, a stane se, že některé věci za zábavné nepokládají, ba je považují za urážející. Vtipy by se rozhodně neměly týkat výše uvedených nevhodných témat k rozhovoru.

Neverbální komunikace

Při obchodním jednání je normální, že Pákistánci téměř nikdy nejdou přímo k věci a rádi velmi dlouho vyjednávají, než jsou opravdu spokojeni s výsledkem. Přístup „přímo k obchodu,“ jak je uváděno v některých publikacích, tedy nevystihuje způsob, jakým jsou jednání vedena v místním prostředí. Měli bychom počítat s delším trváním a vymezit si určitou časovou rezervu. Během jednání si lze všimnout jejich velmi výrazné gestikulace, kterou doplňují svou řečí. Důležité je uvědomit si, jaké informace svými gesty naznačují, a také to, že pohyby rukou při rozhovoru jsou pro ně naprosto přirozené. Stejně výrazná jako gestikulace rukou je i mimika v obličeji a pohyb očí. Do těch se většinou neřívají přímo nebo po delší dobu, a protože jejich pohyb je při hovoru tak rychlý jako pohyb rukou, není k tomu ani příležitost. Co se týká interpersonální vzdálenosti, Pákistánci mají ve zvyku si udržovat jistý odstup. Během schůzky je fyzický kontakt pouze na začátku a konci jednání, kdy si obchodní partneři potřesou rukou. Stejně jako při pozdravu není běžné poplácávání po zádech či jiný podobný kontakt. Oční kontakt je důležité během konverzace udržovat, avšak výjimkou je upřený pohled. Ženy se očním kontaktu zásadně vyhýbají.

4.5 Doporučení

Pákistán má tropické a především vnitrozemské subtropické klima, které charakterizují horká léta a mírné zimy. Pákistán je proto nejlepší navštívit mezi říjnem a dubnem, abychom se vyhnuli jak monzunovým deštům, tak opravdu vysokým teplotám. Velké rozdíly v teplotách jsou také mezi dnem a nocí.

Obyvatelé Pákistánu jsou velmi přátelští lidé, pro něž má rodina velký význam stejně jako přátelé, kterým v případě potřeby kdykoli pomohou. Individualismus, přílišná touha po soukromí, snaha hromadění hmotného statku je jim cizí a je nahrazena týmovým duchem, otevřeností, duchovními a náboženskými hodnotami. Cizí jim je i přílišná upjatost co se času týče, z našeho pohledu nám jejich přístup může připadat laxní, ačkoliv od obchodního partnera očekávají přesnost a dochvilnost. Náboženství je u obyvatel Pákistánu běžnou součástí jejich života a to by mělo být všemi návštěvníky respektováno. Před vycestováním do této země je vhodné informovat se o místních zvycích a kulturních odlišnostech, aby se předešlo případným nedorozuměním a nepříjemnostem.

4.6 Státní svátky

Pracovní doba je odlišná pro banky, obchody a státní instituce. Banky fungují od 9. do 17. hodin. Některé obchody otevírají až v 10 hodin, většina má ale otevírací dobu od 11 do 23 či 24 hodin. Banky a kanceláře jsou otevřené každý den kromě pátku, kdy je otevřeno pouze do 12 hodin, a také vyjma neděle, kdy je volno celý den. Sobota je běžným pracovním dnem a pátek je brán za den pracovního klidu.

Mezi dny pracovního klidu patří níže uvedené oficiální státní svátky: Den Kašmíru (5. 2.), Národní den Pákistánu (23. 3.), Labour Day (1. 5.), Den nezávislosti (14. 8.), Den Obrany (6. 9.), památka úmrtí zakladatele Pákistánu Káid-e Azam (11. 9.), Ikbálův den (9. 11.), památka narození Káid-e Azam/svátek vánoční (25. 12.). Pro banky jsou dny pracovního klidu i 1. 7. a 31. 12. Kromě těchto oficiálních státních svátků se slaví také důležité náboženské svátky závislé na islámském lunárním kalendáři. Mezi tyto svátky patří svátek na památku Abrahámovy oběti „Ídul-azhá“, desátý den měsíce muharramu slavený šiíty jako den Husajnovy smrti „Ášúra“, patnáctá noc osmého měsíce Shabaanu „Šab-e barát“, den Muhammadových narození „Míládun-nabí“, islámský měsíc, během kterého je dodržován půst, zvaný „Ramadán/Ramazán“ a také jeho poslední den „Ídul-fitr.“ Během Ramadánu bývá pracovní doba zkrácena.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Pákistán se v roce 2022 v klasifikaci dle Economist umístil na 74. místě z celkově 82 analyzovaných zemí. Ačkoli nízké umístění v žebříčku nereflakuje zlepšení v oblastech infrastruktury a technologické připravenosti. V posledních letech se rovněž země může chlubit např. zlepšením dostupnosti elektřiny a zrychleného vyřízení stavebního povolení. Pákistán se stále více snaží zatraktivnit investory novými investičními pobídkami. Avšak bezpečnostní a politická rizika a křehkost ekonomiky odrazují potenciální investory.

Při vstupu na pákistánský trh nejvíce doporučujeme si vyhledat místního partnera, který českou firmu bude reprezentovat a pomáhat s případnými tendry, obchody atd. Jedná se o nejběžnější přístup vzhledem k místním podmínkám. Ačkoliv se Pákistán více přiklání k nalákání zahraničních investorů, stále existují různé překážky.

Distribuční a prodejní kanály lze označit za standardní, obvyklé v jakékoliv tržní ekonomice pro daný druh zboží. Příznacný je vysoký počet transakcí uskutečněných prostřednictvím tzv. indentorů (provizních agentů). Najít výkonného partnera je nesnadné - doporučuje se kontaktovat některou z obchodních komor, či subjekt, který již na trhu působí.

ZÚ Islámábád doporučuje postupovat při výběru obchodního partnera na pákistánské straně velmi pečlivě a vybranou firmu si dobře prověřit. Pákistánské firmy, i řádně registrované, často využívají předstíraných obchodních aktivit k ilegální migraci do Evropy.

Do Pákistánu se lze vydat cestou podnikatelské mise ve spolupráci s Velvyslanectvím ČR v Islámábádu v rámci proexportního projektu pro podporu ekonomické diplomacie (PROPED), který především může sloužit k otevření dveří českým výrobcům na pákistánský trh. Pákistánští představitelé z vládních či obchodních sfér kladou velký důraz na oficiální záštitu české delegace velvyslanectvím.

Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Pákistánský zahraniční obchod je téměř plně liberalizován; u pákistánských vývozců i dovozců se vyžaduje pouze registrace. Dovozy jsou mírně omezeny existencí Restricted List a Negative List, což jsou nepřilíš obsažné seznamy položek, u nichž se vyžaduje splnění některých podmínek (Restricted) či jejichž dovoz je zcela zakázán (Negative).

Celní tarify byly v posledních letech zredukovány, i tak jsou ovšem zásadně vyšší než v Evropě. Současné sazby činí 0%, 3%, 11 %, 16 %, 20 % či 35 % maximálně, které se týká převážně automobilového průmyslu. Zatímco sazby pro automobily byly zredukovány z 75-125 % na 35 %, komponenty pro výroby silnějších vozů nad 800cc se pohybují od 50-100 %. Podrobnější detaily lze najít na následujícím odkazu FBR: 2021101313103646911PakistanCustomsTariff-Ch1-97.pdf (fbr.gov.pk)

Alkoholické nápoje jsou v současném tarifním režimu 2021-2022 se sazbou až na 90 %. V praxi mohou při dovozních procedurách vzniknout dosti velká zdržení. Speciální zatížení bylo zavedeno také od poloviny roku luxusní zboží. V roce 2018, stejně jako v první polovině roku 2019 vláda přijala různá netarifní opatření, která snižují dovoz produktů do Pákistánu. Příkladem může být omezení dovozu potravin skrze úpravu etiket a zavedení Halal povinnosti pro dovážené potraviny, omezení platebních instrumentů při dovozu zboží apod. Cílem je především nastartovat výrobu v Pákistánu. Mnoho projektů se v Pákistánu realizuje výlučně formou bilaterálních dohod bez výběrových řízení na dodavatele. Z dalších netarifních opatření lze zmínit zákaz výstavby nových cukrovarů a cementáren s dováženými technologiemi. V roce 2019 vláda snížila, ne-li uvolnila sazby na dovoz mnoha strojírenských produktů za účelem výstavby továren či pro podporu zemědělství.

Důležité právní normy a předpisy

Právní normy, předpisy a nařízení naleznete na následujícím odkaze: <https://www.secp.gov.pk/laws/ordinances/> Hlavním dokumentem je Companies Ordinance 1984.

Důležité odkazy k investičním příležitostem

Board of Investment (agentura pro investice): <https://invest.gov.pk/> Pákistánská iniciativa pro modernizaci předpisů: <https://business.gov.pk/> Vyhlášené tendry v Pákistánu: <https://www.tendersinfo.com/global-pakistan-tenders.php> Ostatní užitečné odkazy: <http://www.privatisation.gov.pk/>, <https://www.secp.gov.pk/>, <http://www.finance.gov.pk/>

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Pákistán podporuje přímé investice, stejně jako joint-ventures, které umožňují transfer technologií, proto je jednodušší získat povolení k činnosti pro tyto podniky, ve spolupráci s agentem/distributorem nebo partnerskou společností (např. na základě smlouvy o zastupování nebo joint-venture). Vznik společného podniku má zvláštní právní úpravu. Hlavní formy podnikání upravuje obchodní zákoník (The Companies Ordinance, 1984; Companies Act, 2017). Zahraniční firma si musí zaregistrovat dceřinou společnost přes Securities and Exchange Commission of Pakistan (SECP: <https://www.secp.gov.pk/>).

Podnikatelskou činnost lze vykonávat prostřednictvím společnosti, pobočky, osobní společnosti, živnostenského podnikání, nebo modaraby. Modaraba je forma finanční smlouvy v některých muslimských zemích, kdy investor (rab-ul-mal) svěří peníze finančnímu manažerovi (mudarib) a případné zisky či ztráty jsou mezi ně rozděleny dohodnutým způsobem.

- 1 tři nebo více fyzických osob mohou založit veřejnou obchodní společnost
- 1 dvě nebo více fyzických osob mohou založit soukromou obchodní společnost
- 1 jedna fyzická osoba může založit jednočlennou společnost

Je možné založit s.r.o., neziskovou společnost, nebo společnost s neomezeným ručením.

Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace

Žádost se předkládá Ministerstvu vnitra prostřednictvím Board of Investment. K žádosti se připojuje: firemní dopis, podrobně popisující zamýšlenou činnost, platné pobytové vízum, policejní registrace k pobytu, pracovní povolení Poplatek za zřízení společnosti offline činí 50,000 PKR (necelých 7,000 Kč); online zřízení činí poloviční poplatek 25,000 PKR.

Hlavní kanceláře pro registraci firem:

Karáčí

Company Registration Office, 4th Floor, State Life Building No.2, Karachi. Phone: 021-99213272, Fax 021-99213279 Email: crokarachi@secp.gov.pk

Láhaur

Company Registration Office, 3rd & 4th Floors, Associated House, 7-Egerton Road, Lahore. Phone: 042- 99200274, Fax 042-99202044 Email: crolahore@secp.gov.pk

Islámábád

Company Registration Office, State Life Building, 7-Blue Area, Islamabad Phone: 051-9208740, Fax 051-9206893 Email: croislamabad@secp.gov.pk

Relevantní odkazy

Companies Act 2017 <https://www.secp.gov.pk/companies-act-2017/>

Foreign Companies Regulations 2018 <https://www.secp.gov.pk/document/foreign-companies-regulations-2018/>

5.3 Marketing a komunikace

Aplikují se všechny běžné způsoby včetně Internetu. Instrukce, které umožňuje a zprostředkuje kontakty pákistánských producentů a obchodníků s cizinou, je Trade Development Authority of Pakistan (TDAP) s hlavním sídlem v Karáči. Předseda v čele TDAP má hodnost ministra vlády. Kvůli ekonomické krizi se pákistánský trh uzavírá dovozu zahraničních výrobků, které jsou pro něj drahé. Zároveň dochází ze strany vlády k zavádění restriktivních opatření proti dovozu různých výrobků (potravin, ojetá auta atd.). Pákistánští vývozcí i dovozci musí mít registraci. Vstup na pákistánský trh je nutné podpořit vhodnou marketingovou kampaní a osobní účastí na jednáních s potenciálními partnery. Podle zákona o hospodářské soutěži z roku 2010 (The Competition Act) jsou klamavé marketingové praktiky zakázány.

Dřívější velmi dobré povědomí o českém, resp. československém zboží pomáhá i nyní evokovat zájem pákistánských dovozců o širokou škálu nabízených českých výrobků a technologií. Kromě účasti v tendrech a v investičních projektech je velmi přínosnou i prezentace na veletrzích, a to zejména v obchodním centru země v Karáči. Dále je účinné se zapojit do projektů české rozvojové spolupráce s místním realizátorem, pokud česká firma má zájem vstoupit na trh, dlouhodobě se český produkt může tímto způsobem zviditelnit. Zejména pokud je projekt realizován ve spolupráci s již etablovanými českými značkami např. Baťa, jejíž obchody lze spatřit téměř v každém větším městě v Pákistánu. Nový nástroj ekonomické diplomacie ve formě projektu pro podporu ekonomických aktivit (PROPEA) slouží k navázání dlouhodobější spolupráce s místní (zejména právníkou) firmou, která za menší poplatek (z velké většiny proplacen z rozpočtu PROPEA) podnikne marketingové kroky pro nejúčinnější a nejvhodnější kampaň pro danou českou firmu. Více informací naleznete na stránkách www.propea.cz.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Pákistán je signatářem dohody Světové obchodní organizace o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS). Země přijala zákony o autorském právu, průmyslových vzorech, uspořádání integrovaných obvodů, ochranných známkách a patentech. Ochrana ochranných známek je v Pákistánu tradičně nedostatečná a registr ochranných známek neuznává práva předchozího užívání. Názvy ochranných známek výrobků mnoha mezinárodních společností byly beztrešně přivlastněny. Pákistán se v únoru 2021 formálně stal 108. členem Madridského Protokolu Světové organizace duševního vlastnictví. Českým exportérům to umožní na mezinárodní úrovni vymáhat poškození svých značek na pákistánském trhu v případě, že dojde k poškození duševního vlastnictví. Dohoda vstoupila v Pákistánu v platnost v květnu 2021, ačkoli Pákistán do dneška neprovedl potřebné změny ve svém zákoně o ochranných známkách.

Pákistán je členem WIPO (World Intellectual Property Organization) a signatářem tří mezinárodních úmluv:

- 1 WIPO Convention (1977)
- 1 Berne Convention (1948, Literary and Artistic Works)
- 1 Paris Convention (2004, Industrial Property)

Pákistán nadále výrazně zaostává ve všeobecném světovém trendu, co se týče přijetí dalších zásadních mezinárodních úmluv v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví. V zemi ve velkém měřítku dochází k zásadnímu porušování práv duševního vlastnictví; produkuje velké množství pirátských kopií filmů, hudby, softwaru a kopií značkového oblečení, bot, kosmetiky, outdoorového vybavení, hodinek, atd. Dlouhodobá kritika tohoto zhoršujícího se stavu a tlak mezinárodního společenství a předních světových organizací monitorujících porušování práv duševního vlastnictví vyústily v několik administrativních kroků ze strany pákistánské vlády:

- 1 založení státního úřadu IPO (Intellectual Property Organisation), který ústředně koordinuje snahy o zlepšení situace v oblasti duševního vlastnictví
- 1 posílení policejních pravomocí v aktivitách zaměřených na potírání pirátství
- 1 posílení a rozšíření aktivit pákistánské celní správy

I přes tyto pozitivní kroky zůstává situace v oblasti dodržování a ochrany práv duševního vlastnictví a jejich povědomí velmi špatná.

5.5 Trh veřejných zakázek

V současné době se pákistánská vláda snaží zvýšit atraktivitu země pro soukromý sektor. V žebříčku Světové banky pro kvalitní infrastrukturu poskočil Pákistán z 58. místa na 13. pozici.

Veřejné zakázky jsou zadávány formou tendrů. Tendry jsou vypisovány úřadem, nebo státní firmou, která má danou oblast na starosti, a tyto informace zveřejňuje na svých webových stránkách. Velké tendry jsou vypisovány především pro společnosti vlastněné státem, který má působit jako garant. Pokud se ZÚ Islámábád dozví o tendru, zadává ho do systému SINPRO a zároveň informuje relevantní instituce v ČR. Podle místní legislativy nemůže ZÚ tendrové materiály pro jednotlivé firmy zakoupit. Nezbytné je, aby měl český účastník tendru místního prostředníka.

V případě státních zakázek je třeba počítat s řadou byrokratických podmínek, které je třeba splnit. Nejprve musí být firma zavedena na seznamu vhodných dodavatelů a doložit firemní dokumenty podle požadavku zákazníka. Sektory způsobilé pro režim PPP zahrnují: doprava a logistika; MHD; služby místní správy; energetické projekty; projekty cestovního ruchu; průmyslové projekty; zavlažovací projekty; a sociální infrastruktura.

Příslušné informace o projektech, a vypsaných tendrech lze nalézt zde: <https://www.ppra.org.pk/> <https://www.pppa.gov.pk/> na federální úrovni, či <https://ppp.punjab.gov.pk/> v provincii Paňdžábu.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Platební a dodací podmínky

Při dodávce zboží je povinnost smluvních stran určena obchodními doložkami INCOTERMS 2000, ze kterých se nejčastěji využívá doložek FOB, kdy na kupujícího přecházejí rizika a náklady při dodání na palubu lodi, do té doby hradí veškeré náklady prodávající, a to včetně jakýchkoli poplatků či daní, a CFR, kdy na kupujícího přecházejí rizika a náklady až v ujednaném místě určení. Při platebním styku s pákistánskými obchodními partnery jsou využívány celosvětově uznávané platební podmínky a nejčastěji bývá platba prováděna přes neodvolatelný dokumentární akreditiv. Při obchodních stycích s Českou republikou nejsou příliš využívány pákistánské banky, platební styk probíhá prostřednictvím téměř všech evropských či českých bank. Platbu příjemci lze provést buď v zemi původu příjemce, nebo v zemi odkud je zboží dovozeno. Ostatní platební podmínky podléhají schválení SBP.

Řešení obchodních sporů

Standardní řešení obchodních sporů probíhá podle právního řádu odvozeného od právního systému Velké Británie. Nelze-li se sporu vyhnout perfektním smluvním zajištěním, doporučuje se rozhodně mít v kontraktu právo ČR příp. Velké Británie a řešení sporu mimo Pákistán. V rámci Trade Development Authority of Pakistan (TDAP) existuje mechanismus na řešení obchodních sporů mezi zahraničními a pákistánskými subjekty. ZÚ Islámábád nemá doposud žádné zkušenosti s tímto mechanismem. Soudní systém funguje v Pákistánu byrokraticky a řešení sporů je před soudy zdlouhavé.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

K žádosti o business vízum si připravte:

- 1 cestovní pas, který má platnost nejméně šest měsíců při podání žádosti
- 1 fotografii
- 1 doklad o registraci společnosti, která zasílá pozvání (SECP/potvrzení obchodní komory)
- 1 některou z následujících možností: doporučující dopis od obchodní komory příslušné zahraniční země (ČR), pozvánku od obchodní organizace z Pákistánu (pro tento dokument žádejte prostřednictvím pákistánského systému E-Business Invitation Letter <https://ebil.nadra.gov.pk/>), nebo doporučující dopis od obchodního rady ZÚ

Od 1. ledna 2021 je možné vyřizovat žádosti o vízum pouze prostřednictvím pákistánského online vízového systému. S podrobnějšími informacemi o novém systému se lze seznámit zde: <https://visa.nadra.gov.pk/> Business vízum stojí od 100 do 200 USD.

Další informace k vízové politice Pákistánu viz webové stránky MV: www.interior.gov.pk

Cestování do Pákistánu je spojeno s určitými zdravotními riziky. Doporučuje se absolvovat některá očkování podle délky pobytu a navštívených míst. V některých oblastech země hrozí výskyt malárie a horečky dengue. Doporučujeme důkladně se seznámit s místní bezpečnostní situací, vyvarovat se větších shromáždění a pohybu v blízkosti vojenských a policejních jednotek. Doporučujeme provést dobrovolnou registraci pomocí internetové aplikace MZV DROZD. ZÚ Islámábád varuje před cestami do kmenových území (FATA, KP, hranice Pákistán Afghánistán) a do provincie Balúčistán.

V Pákistánu se jezdí po levé straně. Silniční podmínky a jízdní normy v Pákistánu mohou být náročné. V případě nehody okamžitě zavolejte policii a popř. nouzovou linku ZÚ a zachovejte klid. Podle pákistánských zákonů není pojištění vozidel povinné. Pokud máte v Pákistánu obchodního partnera, ten vám nabídne a zajistí dopravu po celou dobu pobytu v Pákistánu. Pokud se vydáte do země poprvé na obchodní jednání, je také možné si pronajmout vozidlo od mezinárodně uznávaných půjčoven aut typu Hertz či Avis. Auto typu Toyota Corolla stojí zhruba 700 Kč na den, SUV či jeep stojí kolem 1300 Kč na den, a mikrobusy, minivany od 2000-3500 Kč. Hromadná doprava v evropském pojetí zde neexistuje; další variantou přepravy je taxi.

Orientačním bodem je obchodní centrum v sektoru F/6. Obecně jsou doporučeny hotely mezinárodní kvality typu Marriott, Serena, Movenpick, PC, či Sheraton.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Čeští občané pracující v Pákistánu jsou zaměstnávání hlavně zahraničními firmami na základě kontraktu. Podmínky pro zaměstnání jsou podobné britskému právnímu systému, který byl do pákistánské legislativy převzat a částečně upraven. Je nutno splnit vízové povinnosti. Povolení k zaměstnání lze získat na Board of Investment; pracovní povolení je vydáváno na základě doporučení Board of Investment a vyjádření Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva vnitra v Pákistánu. Proces je to poměrně zdlouhavý a administrativně náročný.

Zahraniční zaměstnanci s pracovním povolením si mohou otevřít účet ve většině bank v Pákistánu. Je zapotřebí platný občanský průkaz. Banka může mít další požadavky v závislosti na vašem pobytu, typu účtu, podnikání či zdroji příjmů. Minimální mzda je novou vládou stanovena k 25 000 PKR, což zhruba činí 3 100 Kč měsíčně.

Ve zdravotnictví funguje systém státních a soukromých zdravotnických zařízení, včetně charitativních (jak muslimských, tak i křesťanských). Nedostatečná úroveň zdravotní péče je na venkově. Neodkladná zdravotní péče je poskytována v zásadě zdarma, její kvalita je však sporná. Placená zdravotní péče na soukromých klinikách je na relativně dobré úrovni. V kvalitních zařízeních musí český pacient počítat s náklady vyššími než v Česku a s přímými platbami. V zemi jsou uplatňována opatření na kontrolu endemických chorob. V posledních letech však roste počet případů onemocnění některými vážnými chorobami, jako malárie, meningitida, TBC, vzteklina a tyfus. Lékárny jsou dostupné a některé otevřené 24/7, zejména ve městech a nemocnicích.

5.9 Veletrhy a akce

V následujícím přehledu jsou uvedeny nejzajímavější veletrhy, které se budou konat v druhé polovině roku 2022 a v roce 2023 v Pákistánu. Odvětvová zaměření doporučených veletrhů odpovídají pravidelně aktualizované mapě globálních oborových příležitostí, která pro Pákistán identifikuje jako nejperspektivnější obory stavební průmysl, energetický průmysl (výstavba energetických bloků, instalace paroplynových zařízení), vodohospodářský průmysl, ICT a strojírenský průmysl (modernizace výrobní základny), a modernizaci infrastruktury (výstavba silnic a dálnic, dopravního a železničního spojení, modernizace telematických systémů), obranný průmysl (modernizace ozbrojených sil a bezpečnostních složek), textilní a obuvnický průmysl (modernizace výrobní základny) a v neposlední řadě zemědělství a potravinářství (velký exportní potenciál v tomto segmentu mají mléčné výrobky, hlavně syrovátka a sušené mléko, dále obilí, pohanka, mouka, potravinářské tuky a kyselina octová). Účast firem na specializovaných mezinárodních a regionálních výstavách a veletrzích je efektivním nástrojem k propagaci a navázání obchodních kontaktů. Významné výstavy a veletrhy v Pákistánu v letech 2022/2023:

- 1 ITCN Expo (ICT): 24.-26. srpna, 2022, Karáčí
- 1 PHARMA ASIA (farmaceutický průmysl): 13.-15. září, 2022, Karáčí
- 1 IFTECH Pakistan (potravinářský průmysl): 22.-24. září 2022, Láhaur
- 1 Electricity Pakistan (energetický průmysl): 22.-24. září 2022, Karáčí
- 1 International Health Exhibition & Conferences (zdravotnický průmysl): 10.-12. září., 2022, Láhaur
- 1 SOLAR PAKISTAN (obnovitelné zdroje): 13.-15. září, Karáčí
- 1 INTERNATIONAL ENGINEERING & MACHINERY ASIA (strojírenský průmysl): říjen 2022, Láhaur
- 1 SOLAR & WINDTECH ASIA (obnovitelné zdroje): říjen 2022, Láhaur
- 1 WATER TECH ASIA (obnovitelné zdroje): říjen 2022, Láhaur
- 1 AUTO, TRANSPORT & LOGISTIC ASIA (automobily, doprava): listopad 2022, Láhaur
- 1 CEPEC - CONSTRUCTION EXPO (stavebnický průmysl): 17.-19. prosince 2022
- 1 IDEAS 2022 (obrný průmysl): listopad 2022, Karáčí
- 1 IT SHOWCASE PAKISTAN (informační technologie): duben 2023

Více informací naleznete zde: https://www.eventseye.com/fairs/c1_trade-shows_pakistan_1.html

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky, Islámábád

Embassy of the Czech Republic, Islamabad

- 1 Působnost velvyslanectví: Pákistán Adresa: Street 27; House 49; F 6/2, Islamabad; Pakistan
- 1 Telefon: ústředna: 0092-51-2274304 (9:00–17:00) sekretariát ZÚ 0092-51-2276849 (9:00–17:00) v mimopracovní době a v naléhavých případech 0092-300-8566092
- 1 Fax: 0092-51 2825327
- 1 E-mail: islamabad@embassy.mzv.cz; commerce_islamabad@mzv.cz
- 1 Web: www.mzv.cz/islamabad

Honorární konzulové

Honorární konzulát v Karáči pro provincii Sindh a Balúčistán

- 1 Honorární konzul: Mohammad Ahmed ANSARI
- 1 Adresa: 6-B, 15 South Street, Defence Housing Authority, Phase 2, Karachi
- 1 Mobile: +92 333 2378 144
- 1 Fax: +92-21-3583 2894 ; +92-21- 3586 2285
- 1 Telefon: +92-21-3587 0458; +92-21- 3583 1204/205
- 1 E-mail: karachi@honorary.mzv.cz
- 1 Úřední hodiny: pondělí - pátek ; 10.30 - 13.30

Honorární konzulát Láhauru pro provincii Paňdžáb

- 1 Honorární konzul: Kamal MONNOO
- 1 Adresa: 87/P, Gulberg-2, Lahore
- 1 Telefon: +92-42-111 850 850
- 1 Fax: +92-42-3571 8206
- 1 Mobile: +92-333-6544445
- 1 E-mail: lahore@honorary.mzv.cz

Honorární konzulát Pešávar pro provincii Chajbár Pachtúnchvá

- 1 Honorární konzul: Assad Saifullah KHAN
- 1 Adresa: No. 1, Old Michni Lane, Peshawar Cantt., Peshawar
- 1 Telefon: +92915270025
- 1 Fax: +92915274378
- 1 Mobil: +923005305009
- 1 E-mail: peshawar@honorary.mzv.cz

PROPEA

Realizátor projektu

Jaffer Brothers (Pvt.) Ltd.

- 1 zastoupená jednatelem společnosti panem Mohammad Waqas Hassan;
- 1 Adresa: Citi Tower, 33-A, Block 6, P.E.C.H.S., Shahr-e-Faisal, Karachi, Pakistan;
- 1 Tel.: +92 343 220 4924 (WhatsApp)
- 1 Email: mohammad.waqas@jaffer.com
- 1 Web: <https://www.jaffer.com/>

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Veřejnost

- 1 Záchranka, ambulance 15, 1122, 051-2275713, 051-2827844
- 1 Policie Islámábád 15, 051-9107611, 051-9203333
- 1 Dopravní policie 1951, 130
- 1 Požárníci 16, 1122
- 1 Odstraňování bomb 15
- 1 Informace o letovém spojení 114
- 1 Informace o dopravní situaci 117
- 1 Shifa International Hospital - nemocnice pro cizince 051-8463666, 051-8463055, 051-8463000
- 1 Dětská nemocnice 051-9261170-79
- 1 Vojenská nemocnice 051-561116
- 1 Elektřina - zákaznický servis 051-9217579-80
- 1 Plyn - zákaznický servis - plyn 1199
- 1 Motorway - dálniční pohotovost - 130

Business

- 1 Board of Investment, tel: (92.51) 9224101;
- 1 Competition Commission of Pakistan, tel: (92.51) 9100260-3;
- 1 Environmental Protection Agency (Ministry of Environment), tel: (92.51) 9250713;
- 1 Export Processing Zones Authority, Government of Pakistan, tel: (92.21) 99208039-44;
- 1 Federal Board of Revenue, tel: (92.51) 111-772-772;
- 1 Federation of Pakistan Chamber of Commerce and Industry, tel: (92.21) 35873691-94;
- 1 Property Organisation of Pakistan, tel: (92.51) 9245830-32;
- 1 Karachi Chamber of Commerce and Industry, tel: (92.21) 99218001-09;
- 1 Ministry of Information Technology, tel: (92.51) 9219971;
- 1 Ministry of Science and Technology, tel: (92.51) 9202790;
- 1 National Industrial Relations Commission, tel: (92.51) 9201834;
- 1 National Information Technology Board, tel: (92.51) 9265375;
- 1 Overseas Investors' Chamber of Commerce and Industry, tel: (92.21) 32410814-15;
- 1 Pakistan Bureau of Statistics, tel: (92.51) 9106555;
- 1 Pakistan Export Finance Guarantee Agency, tel: (92.21) 32400041/2/4/5;
- 1 Pakistan Software Export Board, tel: (92.51) 111-333-666;
- 1 Patent Office, tel: (92.21) 99230591;
- 1 Securities and Exchange Commission of Pakistan, tel: (92.51) 9207091-94;
- 1 State Bank of Pakistan, tel: 111-727-111;
- 1 Trade Development Authority of Pakistan, tel: (92.21) 111-444-111/99206487

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Vládní a business instituce

- 1 Vláda Pákistánské islámské republiky www.pakistan.gov.pk
- 1 Environmental Protection Agency (Ministry of Environment), Plot 42, Street 6, H-8/2, Islamabad 44000; tel: (92.51) 9250713; fax: (92.51) 9250715; internet: <http://www.environment.gov.pk>
- 1 Federal Board of Revenue, FBR House, Constitution Avenue, Islamabad 44000; tel: (92.51) 111-772-772; fax: (92.51) 9205593; internet: <https://www.fbr.gov.pk>
- 1 Ministry of Information Technology, Seventh Floor, Kohsar Block, Pak Secretariat, Islamabad 44000; tel: (92.51) 9219971; internet: <http://www.moitt.gov.pk>
- 1 Ministry of Science and Technology, 1, Constitution Avenue, G-5/2 Islamabad 44000; tel: (92.51) 9202790; fax: (92.51) 9204541
- 1 National Information Technology Board, 24-B, Street No. 6, Sector H 9/1, Islamabad 44000; tel: (92.51) 9265375; fax: (92.51) 9265376; internet: <http://www.nitb.gov.pk/>
- 1 Pakistan Bureau of Statistics, Statistics House, Plot 21, Mauve Area, G-9/1, Islamabad, 44000; tel: (92.51) 9106555; fax: (92.51) 9106556; internet: <http://www.pbs.gov.pk>
- 1 Pakistan Software Export Board, Second Floor, Evacuee Trust Complex, F-5, Aga Khan Road, Islamabad 44000; tel: (92.51) 111-333-666; fax: (92.51) 9204075; internet: <http://www.pseb.org.pk>
- 1 Board of Investment, 6th Floor, Kohsar Block, Pak Secretariat, Islamabad 44000; tel: (92.51) 9224101; fax: (92.51) 9215554; internet: <http://www.invest.gov.pk>
- 1 Export Processing Zones Authority, Government of Pakistan, Landhi Industrial Area (Ext), Mehraan Highway, Karachi 75150; tel: (92.21) 99208039-44; internet: <http://www.epza.gov.pk>
- 1 Federation of Pakistan Chamber of Commerce and Industry, Federation House, Sharea Firdousi, Main Clifton, Karachi 75600; tel: (92.21) 35873691-94; fax: (92.21) 35874332; internet: <http://www.fpcci.org.pk>
- 1 Intellectual Property Organisation of Pakistan, 3rd Floor, NTC-HQs Building, Ataturk Avenue (East), Sector G-5/2, Islamabad, 44000; tel: (92.51) 9245830-32; fax: (92.51) 9245874; internet: <https://www.ipo.gov.pk>
- 1 National Industrial Relations Commission, Sector G-5, Islamabad 44000; tel: (92.51) 9201834; fax: (92.51) 9205920; internet: <http://www.nirc.gov.pk>
- 1 Pakistan Export Finance Guarantee Agency, 506, Business Finance Centre, I.I. Chundrigar Road, Karachi 74200; tel: (92.21) 32400041/2/4/5; fax: (92.21) 32400043
- 1 Patent Office, Plot ST 1&2, Ground Floor, New Broadcasting House, behind KDA Civic Center, Block 14 Gulshan-e-Iqbal, Karachi 74003; tel: (92.21) 99230591; fax: (92.21) 99230592; internet: <https://www.ipo.gov.pk>
- 1 Securities and Exchange Commission of Pakistan, National Insurance Corp Building, 63 Jinnah Avenue, Islamabad 44000; tel: (92.51) 9207091-94; fax: (92.51) 9100471; internet: <http://www.secp.gov.pk>
- 1 State Bank of Pakistan, I.I. Chundrigar Road, Karachi 74000; tel: 111-727-111; fax: (92.21) 9212433-436; internet: <https://www.sbp.org.pk>
- 1 Trade Development Authority of Pakistan, Third Floor, Block A, Finance and Trade Centre, Shahrah-e-Faisal, Karachi 75200; tel: (92.21) 111-444-111/99206487; fax: (92.21) 99206461; internet: <http://www.tdap.gov.pk>

Tisk a Média

- 1 Státní televize PTV www.ptv.com.pk
- 1 Státní rozhlas www.radio.gov.pk
- 1 Dawn www.dawn.com
- 1 The News www.jang-group.com
- 1 The Nation www.nation.com.pk
- 1 The Business Recorder www.brecorder.com
- 1 The Frontier Post www.frontierpost.com.pk

EU v Pákistánu

https://eeas.europa.eu/delegations/pakistan_en